

En av flickorna som deltog i workshop

Genderprojektet Lifidzi, Moçambique Delrapport 1 Projektstart juli 2015

"Med målet att stärka kvinnors rättigheter, reducera barnäktenskap och tidiga graviditeter, öka antalet flickor som fortsätter sin skolgång efter klass 5 och reducera antalet flickor som är utsatta för sexuellt utnyttjande."

FBB, september 2015

1. Inledning

Konsekvenserna av barnäktenskap och tidiga graviditeter är stora. Förutom att flickorna inte får chansen att avsluta sin utbildning innebär det risker för både mamman och barnet i samband med förlossningen. Det är heller inte ovanligt att unga flickor blir gravida och sedan lämnas ensamma med ansvaret för ett barn.

Mot bakgrund av detta tog styrelsen redan 2013 beslutet att starta Genderprojektet och sedan dess har ett intensivt arbete pågått för att hitta finansiering och planera projektet. Forum/Syd/Sida godkände styrelsens för FBB ansökan om finansiering och det har nu varit möjligt att starta arbetet. Projektets budget är ca 250 000 SEK, varav ca 200 000 SEK finansieras via Forum/Syd/Sida.

Insatsen riktar sig till unga flickor och pojkar, föräldrar, lärare och s.k. animatörer (en sorts kyrkliga tjänstemän som bland annat handlägger vigslar). Projektet har tagit fram ett utbildningsmaterial och en metodik som sedan ska kunna återanvändas. I modellen ingår bl.a. studieresor för flickorna till det samhälle där skolan för årskurs 10-12 finns. Vi kommer att visa på goda exempel för att belysa vad fortsatta studier kan leda till. Detta ska sedan kombineras med den studiefond FBB har skapat för att stödja de flickor som väljer att fortsätta sina studier.

Det lokala projektet heter *”Educacao em primeiro lugar – depois Casamento”*, dvs *”Först utbildning därefter giftermål”*. Projekttiden är juli 2015 till juli 2016.

I januari 2015 startades arbetet med att ta fram utbildningsmaterial och en handbok med illustrationer. Eftersom långt ifrån alla kan läsa är illustrationerna mycket viktiga. Materialet har sedan tryckts genom Lunds universitet. Även en handledningsmanual för dem som ska genomföra utbildningarna är utarbetad samt formulär för utvärdering, statistik mm.

Målet för projektet är att reducera barnäktenskap och tidiga graviditeter, öka antalet flickor som fortsätter sin skolgång efter klass 5-6, reducera antalet flickor som är utsatta för sexuellt utnyttjande bl.a. av manliga lärare och upplysning om möjlighet att skydda sig mot hiv. Men även utbildning om barnkonventionen, kvinnokonventionen och mänskliga rättigheter finns med. Lärare skall undervisas i nationell och internationell lag och konventionerna om sexuellt skydd och integritet av barn. Vidare skall de informeras om individuella och personliga konsekvenser av sexuellt utnyttjande av deras elever och här innefattas även vilka straff som utdöms vid överträdelse. Det är viktigt att göra flickorna medvetna om sin rätt att bestämma över sin kropp. Vidare att arbeta för jämlikhet i det afrikanska samhället där kultur och tradition styr flickorna.

Målgruppen är

✓ 1 000 flickor

✓ 1 000 pojkar

✓ 1 000 vuxna

Projektet heter

”Educacao em primeiro lugar – depois Casamento”

(Först utbildning - därefter giftermål)

Målgruppen för projektet är 1 000 flickor och 1 000 pojkar i åldrarna 12 – 18 år, 1 000 föräldrar, byledare, animatörer, rektor och lärare vid högstadieskolan samt prästerna.

För att mäta effekten kommer utvärderingar att göras med de olika målgrupperna på de framtagna frågeformulären.

Delaktig i projektet är även det tidigare fadderbarnet Mussa som flertalet av er känner till. Mussa, som själv är från Lifidzi, tog sin läkarexamen 2008 med stöd från FBB. Han arbetar nu i Chimoio som ansvarig för tuberkulosprogrammet. Mussa är oerhört engagerad i att hjälpa befolkningen och ställer gärna upp om det

behövs för att visa sin tacksamhet för den hjälp han själv har fått. Han fungerar också som tolk då endast ett fåtal i Lifidzi talar eller förstår portugisiska.

2. Förberedelserna på plats

Under de två första veckorna introducerades projektet. Vi diskuterade upplägg, planering av olika stödgrupper och vilka som skulle vara ansvariga och sammankallande för grupperna. Huvudansvarig för genomförandet på plats i Lifidzi är Syster Olimpia. Våra samarbetspartner från Munhava, Beira och Lichinga var inbjudna för att delta, så att de kan hjälpa till att sprida modellen till andra delar av landet. Vi träffade även ansvariga myndigheter och projektet presenterades för hälsodepartementet i Vila, avdelningen för kvinnor och barn. Projektet presenterades även för personalen vid hälsostationen i Lifidzi.

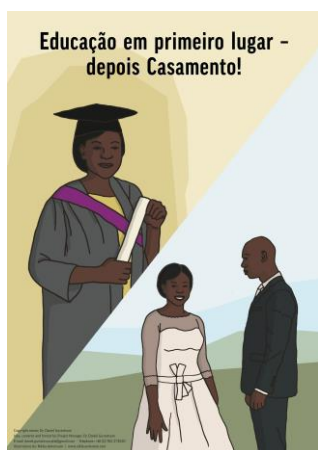

Möte med byledare Serafin.

Möte med byledarna.

Vi fick mycket beröm för det fina utbildningsmaterial som framtagits med gott pedagogiskt upplägg. Projektledare och ansvarig för utbildningsmaterial är Dr. Daniel Gustafsson. Niklas Antonson, Notation Design, har gjort de fina illustrationerna till handboken.

Utbildningsmaterial: Daniel Gustafsson.

Illustrationer: Niklas Antonson

Under besöket i juli bildades de olika arbetsgrupperna:

- ”Grupo escolar de Apoio” som ska sätta press på skolan att agera och även se till att lärare avskedas om flickor utsätts för sexuellt närmande.
- ”Grupo de Conselheiros” som ska stödja föräldrar vars döttrar önskar ingå äktenskap mycket tidigt. Utvalda i gruppen ska fungera som rådgivare och förklara konsekvenserna av tidigt giftermål.
- ”Grupo de Proteccao e Linha Quente” syftar till att identifiera flickor som är i riskzonen för giftermål och i stället erbjuda dem stöd från FBB:s utbildningsfond så de kan fortsätta sin skolgång.
- ”Grupo Mais Modelos” består av unga kvinnor som gått 12 år i skolan och därefter vidareutbildat sig. Dessa kvinnor har inte ingått äktenskap förrän de avslutat sin utbildning. Kvinnorna kommer att berätta om sitt val för flickorna, för att visa på goda exempel.
- ”Grupo do Teatro/Drama” representeras av unga kvinnor där sceneriet är en ung flicka som utsätts för sexuell press från sin manliga lärare. Målet är att träna flickorna, ge dem verktyg, hur de kan agera när en sådan situation uppstår och till vem man ska vända sig.

Gruppen ”Mais Modelos”

Olimpia, Mussa och Maj-Gull

Teamet som skapades skall fungera som stöd åt Syster Olimpia när hon genomför de olika workshopparna. Två lärare kommer att alternera och fungera som tolk, eftersom Olimpia inte behärskar Chichewa till fullo. Vidare kommer två byledare att vara med. Efter varje workshop bjuds deltagarna på en enkel lunch eller ett mellanmål, vilket var mycket uppskattat och vi såg tydligt att människor är hungriga.

De 18 byarna som tillhör Lifidzi delades upp i olika grupper beroende på hur stort avståndet är från Lifidzi. Alla går till fots, klocka existerar inte utan man använder solen som riktmärke för tiden. Så det är svårt att få alla i en grupp att komma samtidigt när avstånden är stora. Workshopen för bybor som bor längst bort, upp till 10 km från Lifidzi, genomförs därför på plats i byn.

Klocka existerar inte utan man använder solen som riktmärke för tiden.

Vi skapade ett system som skulle fungera då de olika målgrupperna kallas till workshop. I Lifidzi finns 18 byar. Byarna delades upp och för varje grupp är byledaren sammankallande. Vidare kommer söndagsmässan i kyrkan att användas som det forum där det kommer att kungöras om workshoppar för kommande vecka. Till mässan kommer över 1 000 personer, så det är ett utmärkt tillfälle att nå ut till befolkningen.

Chefen för den lokala marknaden, Mr Erneu, bjöds in och han visade sig vara mycket engagerad och intresserad. Han berättar att han länge oroar sig över situationen vid marknaden där män och manliga lärare ger små obetydliga presenter som lockar unga flickor till prostitution. Många barn som inte går i skolan utnyttjas som arbetskraft. Föräldrarna är väl medvetna och delaktiga, tyvärr är det ytterligare en av baksidorna med

fattigdomen. Om barnet kan tjäna några kronor som bidrag till matförsörjningen blundar man för konsekvenserna. Mötet resulterade i att Mr Erneu kommer att hålla egna workshoppar och informationsmöten.

Fullsatt kyrka

Möte med animatörerna

3. Första workshoppen

Det var med stor spänning den första workshoppen för flickor från tre byar skulle äga rum. 75 flickor kom och de följde föreläsningen med stort intresse. Allt föll väl ut och det kändes fantastiskt att äntligen vara igång.

Vi deltog i fyra workshoppar med föräldrar. Intressanta frågor kom upp som ledde till diskussioner och debatter. Föräldrarna är väl medvetna om att flickorna gifts bort för tidigt. De erkänner att flickorna anses vuxna redan vid 12 års ålder, efter första menstruationen, trots att de egentligen ännu är barn. De är också medvetna om att tidiga graviditeter innebär stora problem för flickan, ofta med dödsfall som följd. Föräldrarna pekar på olika anledningar till tidiga giftermål, såsom påverkan från andra i omgivningen, flickornas egen vilja eller föräldrarnas vilja. Rädslan för att en ogift flicka skall bli gravid spelar också in då det ses som en skam.

Workshop med flickorna

Första workshoppen; Olimpia (stående) och Justino (sittande) som tolkar

Det bekräftades att flickorna inte får fortsätta skolgången då de ingår äktenskap, men däremot är det inga problem för mannen. En annan faktor är fattigdomen, ibland ser föräldrarna giftermål som enda utvägen. Det blir en mun mindre att mätta och ansvaret går över till mannen, och de behöver inte betala pengar till skolgång. De tänker inte på att de tidiga äktenskapen oftast varar under en kort tid. Flickan är inte mogen för ett så viktigt beslut utan man separerar. Då övergår ansvaret återigen till flickans familj och då har hon kanske redan ett barn eller är gravid, vilket gör att föräldrarna får en ännu tyngre börda.

Första workshopen med flickorna

Läraren Amelia (höger) intervjuar en av flickorna

4. Uppföljning och fortsättning

Slutligen utarbetades rutiner för rapportering och bokföring av ekonomiska medel för Genderprojektet. Resultatet blev överskådligt och lättarbetat för Syster Olympia som är ekonomiansvarig på plats, vilket är en förutsättning för att det ska fungera praktiskt.

Vi har även utfört de första uppföljningsintervjuerna, andra tillfället blir i januari 2016 och tredje tillfället i juli 2016. Styrelsen kommer att göra en ny uppföljning på plats i januari 2016, dels för att utvärdera Genderprojektet och dels för att följa upp ekonomin. I samband med detta kommer skolflickornas resultat att utvärderas och nya flickor kommer att väljas ut för fortsatt skolgång. Under tiden kommer vi att ha löpande kontakt via mail och sms.

5. Utbildningsfonden

Som beskrivs ovan finns det olika anledningar till varför det är svårt för flickorna att fortsätta sin skolgång efter klass 6. Därför har FBB, som vi berättat om tidigare, parallellt med genderprojektet startat en utbildningsfond. Genom den hoppas vi kunna stötta de flickor som fortsätter att studera och därigenom ge fler flickor möjlighet till en grundutbildning, d v s 12 års skolgång.

Du kan läsa mer om utbildningsfonden i vår separata uppföljningsrapport.

Även om Genderprojektet är finansierat fullt ut kommer vi fortsättningsvis att behöva hjälp för att hålla utbildningsfonden igång. Om du vill vara med och bidra till fonden kan du ge en donation, via vårt 90-konto 90 03 36-9 eller via hemsidan PayPal eller kontakta mocambique@ffbb.se

Styrelsen för FBB

Maj-Gull o Gert-Agne

